

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. birželio 7 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 — Valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymas — 18 straipsnis — Prašytojo, kurio prieglobsčio prašymas yra nagrinėjamas, atsiėmimas — 19 straipsnis — Atsakomybės išnykimas — Nebuvimas valstybių narių teritorijoje bent tris mėnesius — Nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra — 27 straipsnis — Teisių gynimo priemonės — Teisminės kontrolės apimtis“

Byloje C-155/15

dėl *Kammarrätten i Stockholm – Migrationsöverdomstolen* (Stokholmo apeliacinis administracinis migracijos bylų teismas, Švedija) 2015 m. kovo 27 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. balandžio 1 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

George Karim

prieš

Migrationsverket

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen (pranešėjas), J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev, C. Toader, D. Šváby ir F. Biltgen, teisėjai J.-C. Bonichot, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda ir S. Rodin,

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. gruodžio 15 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- G. Karim, atstovaujamo *advokat* I. Aydin ir *jur. kand.* C. Hjorth,
- *Migrationsverket*, atstovaujamos H. Hedebris ir M. Bergdahl,
- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, N. Otte Widgren, E. Karlsson ir L. Swedenborg,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vláčíl,

* Proceso kalba: švedų.

- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos M. Michelogiannaki,
 - Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos F. X. Bréchet ir D. Colas,
 - Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos K. Bulterman ir B. Koopman,
 - Šveicarijos vyriausybės, atstovaujamos C. Bichet,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos M. Condou-Durande, C. Tufvesson ir K. Simonsson,
- susipažinęs su 2016 m. kovo 17 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31), 19 ir 27 straipsnių išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Sirijos piliečio George Karim ir *Migrationsverket* (Migracijos tarnyba, Švedija, toliau – tarnyba) ginčą dėl šios sprendimo atmesti G. Karim pateiktą prašymą išduoti leidimą gyventi šalyje ir perduoti jį Slovėnijai.

Teisinis pagrindas

- 3 Reglamento Nr. 604/2013 19 konstatuojamojoje dalyje skelbiama:

„Siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų teisių apsaugą, reikėtų įtvirtinti teisines garantijas ir teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kai priimami sprendimai dėl perdavimo atsakingai valstybei narei, laikantis visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi tarptautinės teisės normų, veiksminga teisės gynimo nuo tokių sprendimų priemonė turėtų apimti tiek šio reglamento taikymo, tiek teisinių ir faktinių aplinkybių, susiklosčiusių valstybėje narėje, kuriai perduodamas prašytojas, vertinimą.“

- 4 Šio reglamento 18 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„1. Pagal šį reglamentą atsakinga valstybė narė įpareigojama:

<...>

- b) 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytais sąlygomis atsiimti prašytoją, kurio prašymas yra nagrinėjamas ir kuris paprašė tarptautinės apsaugos kitoje valstybėje narėje arba be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento yra kitoje valstybėje narėje;

<...> “

5 Reglamento 19 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„18 straipsnio 1 dalies c arba d punktuose nurodytos pareigos nebetaikomos, kai atsakinga valstybė narė, paprašyta perimti žinion arba atsiimti prašytoją <...>, gali nustatyti, kad atitinkamas asmuo ne trumpiau kaip tris mėnesius yra išvykęs iš valstybių narių teritorijos, išskyrus atvejus, kai tas asmuo turi atsakingos valstybės narės išduotą galiojantį teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą.

Prašymas, pateiktas pasibaigus pirmoje pastraipoje nurodytam nebuvimo laikotarpiui, laikomas nauju prašymu, dėl kurio pradeda nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.“

6 To paties reglamento 27 straipsnio 1 ir 5 dalys išdėstytos taip:

„1. Prašytojas <...> turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę ir gali pateikti teismui skundą dėl sprendimo dėl perdavimo faktinių ir teisinių pagrindų arba prašyti jį peržiūrėti.

<...>

5. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamas asmuo turėtų galimybę pasinaudoti teisine pagalba ir, prireikus, kalbine pagalba.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

7 2014 m. kovo 3 d. G. Karim paprašė tarptautinės apsaugos Švedijoje.

8 Atlikus patikrinimą EURODAC duomenų bazėje, tapo aišku, kad 2013 m. gegužės 14 d. suinteresuotasis asmuo jau buvo paprašęs šios apsaugos Slovėnijoje, todėl 2014 m. kovo 20 d. tarnyba paprašė Slovėnijos valdžios institucijų atsiimti G. Karim pagal Reglamento Nr. 604/2013 18 straipsnio 1 dalies b punktą.

9 2014 m. balandžio 3 d. Slovėnijos valdžios institucijos sutiko patenkinti šį prašymą dėl atsiėmimo. Tuomet tarnyba pranešė šioms institucijoms, kad, G. Karim teigimu, jis buvo išvykęs iš valstybių narių teritorijos ilgiau nei tris mėnesius po pirmojo prieglobsčio prašymo pateikimo ir kad jo pase yra 2013 m. liepos 20 d. atvykimo į Libaną spaudas. Pasikeitus raštais, 2014 m. gegužės 12 d. Slovėnijos valdžios institucijos patvirtino sutikimą atsiimti prašytoją.

10 2014 m. gegužės 13 d. tarnyba atmetė G. Karim prašymą išduoti leidimą gyventi ir jo tarptautinės apsaugos prašymą, nutraukė bylą dėl pabėgėlio statuso pripažinimo ir nusprendė perduoti suinteresuotąjį asmenį Slovėnijai.

11 G. Karim apskundė tarnybos sprendimą *Förvaltningsrätten i Stockholm* (Stokholmo administracinis teismas, Švedija). Šis teismas atmetė suinteresuotojo asmens skundą tuo pagrindu, kad, valstybei narei sutikus atsiimti prieglobsčio prašytoją, šis gali ginčyti jo perdavimą šiai valstybei narei tik remdamasis sisteminiais trūkumais.

12 G. Karim apskundė *Förvaltningsrätten i Stockholm* (Stokholmo administracinis teismas, Švedija) sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui ir nurodė, pirma, kad Slovėnijos Respublika nėra valstybė narė, atsakinga už jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nes jis buvo išvykęs iš valstybių narių teritorijos ilgiau nei tris mėnesius po pirmojo prieglobsčio prašymo pateikimo, ir, antra, kad jo negalima perduoti dėl humanitarinių priežasčių, o Slovėnijos prieglobsčio suteikimo procedūra turi sisteminių trūkumų.

- 13 Šiomis aplinkybėmis *Kammarrätten i Stockholm – Migrationsöverdomstolen* (Stokholmo apeliacinis administracinis migracijos bylų teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar Reglamente Nr. 604/2013 įtvirtintos naujos nuostatos dėl veiksmingų teisių gynimo priemonių (19 konstatuojamoji dalis ir jo 27 straipsnio 1 ir 5 dalys) reiškia, kad prieglobsčio prašytojas taip pat gali ginčyti Reglamento Nr. 604/2013 III skyriuje nustatytus kriterijus, kuriais remiantis nuspręsta jį perduoti kitai valstybei narėi, sutikusiai jį priimti, ar veiksmingos teisių gynimo priemonės gali reikšti tik teisę, kad būtų įvertinta, ar valstybės narės, į kurią nuspręsta perduoti prašytoją, prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų (pagal [2013 m. gruodžio 10 d.] Teisingumo Teismo sprendimą *Abdullahi* [C-394/12, EU:C:2013:813])? „
2. Jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad galima ginčyti Reglamento Nr. 604/2013 III skyriuje [nustatytų kriterijų įgyvendinimą], <...> ar Reglamento Nr. 604/2013 19 straipsnio 2 dalis reiškia, kad šis reglamentas negali būti taikomas, kai prieglobsčio prašytojas įrodo, kad jis buvo išvykęs iš valstybių narių teritorijos ne trumpiau kaip tris mėnesius?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl antrojo klausimo

- 14 Antruoju klausimu, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar Reglamento Nr. 604/2013 19 straipsnio 2 dalis aiškintina taip, kad ši nuostata, tiksliau, jos antra pastraipa, taikoma trečiosios šalies piliečiui, kuris, pateikęs pirmąjį prieglobsčio prašymą vienoje valstybėje narėje, įrodo, kad buvo išvykęs iš valstybių narių teritorijos ne trumpiau kaip tris mėnesius prieš pateikdamas naują prieglobsčio prašymą kitoje valstybėje narėje.
- 15 Šiuo klausimu, be abejo, pažymėtina, kad Reglamento Nr. 604/2013 19 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, jog šio reglamento 18 straipsnio 1 dalyje nurodytos pareigos perimti žinion arba atsiimti prieglobsčio prašytoją iš esmės nebetaikomos, kai atsakinga valstybė narė, paprašyta atsiimti prieglobsčio prašytoją, gali nustatyti, kad šis ne trumpiau kaip tris mėnesius yra išvykęs iš valstybių narių teritorijos.
- 16 Tačiau šio reglamento 19 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje patikslinta, kad bet koks prašymas, pateiktas pasibaigus šiam nebuvimo laikotarpiui, laikomas nauju prašymu, dėl kurio pradedama nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.
- 17 Vadinasi, tuo atveju, kai trečiosios šalies pilietis, pateikęs pirmąjį prieglobsčio prašymą vienoje valstybėje narėje, išvyko iš valstybių narių teritorijos ne trumpiau kaip trims mėnesiams, paskui pateikė naują prieglobsčio prašymą kitoje valstybėje narėje, pagal Reglamento Nr. 604/2013 19 straipsnio 2 dalį valstybė narė, kurioje pateiktas naujas prieglobsčio prašymas, privalo užbaigti už šio naujo prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą, remdamasi reglamente įtvirtintomis taisyklėmis.
- 18 Vadinasi, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 604/2013 19 straipsnio 2 dalis aiškintina taip, kad ši nuostata, tiksliau, jos antra pastraipa, taikoma trečiosios šalies piliečiui, kuris, pateikęs pirmąjį prieglobsčio prašymą vienoje valstybėje narėje, įrodo, kad buvo išvykęs iš valstybių narių teritorijos ne trumpiau kaip tris mėnesius prieš pateikdamas naują prieglobsčio prašymą kitoje valstybėje narėje.

Dėl pirmojo klausimo

- 19 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 604/2013 27 straipsnio 1 dalis, siejama su šio reglamento 19 konstatuojamąja dalimi, aiškintina taip, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, prieglobsčio prašytojas, pateikęs skundą dėl sprendimo jį perduoti, gali remtis klaidingu šio reglamento III skyriuje įtvirtintų atsakomybės kriterijų taikymu.
- 20 Pirmiausia pažymėtina, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog pareiškėjas pagrindinėje byloje, grįsdamas savo skundą dėl sprendimo perduoti jį, remiasi ne kurios nors iš Reglamento Nr. 604/2013 III skyriuje įtvirtintų taisyklių pažeidimu, o veikia aplinkybe, kad Slovėnijos Respublikos atsakomybė buvo nustatyta pažeidžiant šio reglamento 19 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas specialias taisykles dėl trečiosios šalies piliečio, kuris, pateikęs pirmąjį prieglobsčio prašymą vienoje valstybėje narėje, išvyko iš valstybių narių teritorijos ne trumpiau kaip trims mėnesiams, paskui pateikė naują prieglobsčio prašymą kitoje valstybėje narėje, padėties.
- 21 Taigi siekiant pateikti naudingą atsakymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, reikia nustatyti, ar šio reglamento 27 straipsnio 1 dalis, siejama su jo 19 konstatuojamąja dalimi, aiškintina taip, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, prieglobsčio prašytojas, pateikęs skundą dėl sprendimo perduoti jį, gali remtis to paties reglamento 19 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų taisyklių pažeidimu.
- 22 Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad iš 2016 m. birželio 7 d. Sprendimo *Ghezelbash* (C-63/15) 30–61 punktų matyti, kad pagal Reglamento Nr. 604/2013 27 straipsnio 1 dalį, siejamą su jo 19 konstatuojamąja dalimi, prieglobsčio prašytojui suteikiama veiksminga teisių gynimo priemonė dėl sprendimo perduoti jį, kuri gali apimti, be kita ko, šio reglamento taikymo nagrinėjimą, todėl lemti valstybės narės atsakomybės nuginčijimą, net jei prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos šioje valstybėje narėje neturi sisteminių trūkumų, dėl kurių kyla nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip apibrėžta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnyje, pavojus.
- 23 Be to, nors Reglamento Nr. 604/2013 taikymas iš esmės grindžiamas atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra, o ši valstybė nustatoma remiantis šio reglamento III skyriuje įtvirtintais kriterijais (2016 m. birželio 7 d. Sprendimo *Ghezelbash*, C-63/15, 41 punktą), pabrėžtina, kad šio reglamento 19 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje esančia taisykle nustatomos šios procedūros vykdymo sąlygos tuo atveju, kai suinteresuotasis trečiosios šalies pilietis, pateikęs pirmąjį prieglobsčio prašymą vienoje valstybėje narėje, išvyko iš valstybių narių teritorijos ne trumpiau kaip trims mėnesiams, paskui pateikė naują prieglobsčio prašymą kitoje valstybėje narėje.
- 24 Iš tiesų, kaip buvo priminta šio sprendimo 17 punkte, iš šios nuostatos matyti, kad tokiu atveju valstybė narė, kurioje pateiktas naujas prieglobsčio prašymas, privalo užbaigti už šio naujo prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą.
- 25 Ši nauja nustatymo procedūra skiriasi nuo tos, kurią iš pradžių vykdė valstybė narė, kurioje buvo pateiktas pirmasis prieglobsčio prašymas, ir gali lemti naujos atsakingos valstybės narės nustatymą remiantis Reglamento Nr. 604/2013 III skyriuje įtvirtintais kriterijais.
- 26 Taigi siekiant užtikrinti, kad ginčijamas sprendimas dėl perdavimo buvo priimtas teisingai pritaikius šiame reglamente numatytą atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą, skundą dėl sprendimo perduoti gavęs teismas turi galėti išnagrinėti prieglobsčio prašytojo teiginius dėl šio reglamento 19 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje įtvirtintos taisyklės pažeidimo.

- 27 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 604/2013 27 straipsnio 1 dalis, siejama su šio reglamento 19 konstatuojamąja dalimi, aiškintina taip, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, prieglobsčio prašytojas, pateikęs skundą dėl sprendimo perduoti jį, gali remtis to paties reglamento 19 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje įtvirtintos taisyklės pažeidimu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 28 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, 19 straipsnio 2 dalis aiškintina taip, kad ši nuostata, tiksliau, jos antra pastraipa, taikoma trečiosios šalies piliečiui, kuris, pateikęs pirmąjį prieglobsčio prašymą vienoje valstybėje narėje, įrodo, kad buvo išvykęs iš valstybių narių teritorijos ne trumpiau kaip tris mėnesius prieš pateikdamas naują prieglobsčio prašymą kitoje valstybėje narėje.**
- 2. Reglamento Nr. 604/2013 27 straipsnio 1 dalis, siejama su šio reglamento 19 konstatuojamąja dalimi, aiškintina taip, kad tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, prieglobsčio prašytojas, pateikęs skundą dėl sprendimo perduoti jį, gali remtis to paties reglamento 19 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje įtvirtintos taisyklės pažeidimu.**

Parašai.